

загорівся двигун. Апарат не зміг набрати висоту і впав на злітно-посадкову смугу. До з'ясування обставин катастрофи польоти авіації Збройних сил України на літаках L-39 припинено. На початку вересня такий самий літак впав в американському штаті Айова. Це сталося на під час авіашоу, на очах у сотень глядачів. Пілот, який був і власником літака, загинув. Літак "Aero L-39 Albatros" виробляли в Чехословаччині з 1968-го по 1999 роки. Довжина літака – 12 метрів, розмах крила – 9 метрів. Він перебуває на озброєнні 30-ти країн світу. Вже багато років ця модель є основним навчально-тренувальним літаком у країнах СНД.

За фактом авіакатастрофи прокуратурою Центрального регіону України з нагляду за додержанням законів у воєнній сфері порушено кримінальну справу. Як повідомив УНІАН, прокурор Центрального регіону України з нагляду за додержанням законів у воєнній сфері, справу порушено за ст. 416 Кримінального кодексу України (порушення правил польотів або підготовки до них) [3].

Література:

1. Повітряний кодекс України // Відомості Верховної Ради України.– 2011.– N 48-49.– 536 с.
2. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. 2012.–
3. N 25-26.– 181 с.
4. УНІАН [Електронний ресурс].– Режим доступу:
<http://www.unian.ua/news/526544-zagibliy-kursant-pilot-do-ostannogo-borovsya-za-litak.html>
5. Сучасне кримінальне право України: Курс лекцій / А.В.Савченко, В.В.Кузнецов, О.Ф.Штанько.– К.: Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2005.– 640 с.

УДК 343:656,7,086.21(043.2)

Бондаренко К.В.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Рощина І.О., к.ю.н.

УГОН АБО ЗАХОПЛЕННЯ АВІАЦІЙНОГО СУДНА: НАЦІОНАЛЬНІ ТА МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ

За даними Міжнародної організації цивільної авіації, відносні показники рівня безпеки польотів у вітчизняній галузі цивільної авіації значно гірші від середніх загальносвітових показників. За останні десять років страхові компанії відшкодували збитків від авіаційних подій на суму понад 160 млн. гривень. Головними причинами транспортних подій називаються відсутність належного контролю стану безпеки руху у сфері транспорту і недосконалість законодавства в цій сфері. Так в продовж останніх років в Україні відбулося 158 авіаційних подій, 4 катастрофи, 3 аварії, 14 серйозних інцидентів і 137 інцидентів. У результаті цих всіх подій загинуло 26 осіб, порушено 15 кримінальних справ. На думку західних експертів літати літаками в Україні та країнах СНД небезпечніше, ніж навіть в Африці. Експерти Міжнародної асоціації повітряного транспорту (International Air Traffic Association – IATA) проаналізували 77 катастроф і пригод, що трапилися з літаками, та дійшли висновків: показник аварій і катастроф в Україні та СНД досяг 8,6% на 1 млн. польотів.

Згідно ст. 278 КК України, угоном вважається незаконне приведення в рух у напрямку, обраному винним, залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна, незалежно від місця їх знаходження. Захоплення – це незаконне заволодіння зазначеними, видами транспортних засобів, незалежно від місця їх знаходження, що повністю виключає законне користування ними або перешкоджає йому [1]. Повітряне судно – апарат, що підтримується в атмосфері у результаті його взаємодії з повітрям, відмінної від взаємодії з повітрям, відбитим від земної поверхні (ст. 1 ПК України). До повітряних суден належать: літаки, вертольоти, планери тощо [2].

Відповідальність за угон зазначених засобів не залежить від того, хто безпосередньо керує цим засобом – сама винна особа чи під її примусом працівники цих видів транспорту або інші примушені до цього особи.

Незаконне захоплення повітряного судна – протиправні дії, які пере-

шкоджають нормам, функціонуванню цивільної авіації та створюють загрозу життю пасажирів і екіпажу повітряного судна. На посилення співробітництва держав у боротьбі з незаконним втручанням у діяльність цивільної авіації спрямована Гаазька конвенція про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден 1970 р. Вона зобов'язує договірні держави застосовувати суворі покарання щодо злочинів, пов'язаних із захопленням повітряного судна або здійсненням контролю над ним шляхом насильства або інших форм залякування. Монреальська конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації, 1971 р. також визнає як найтяжчий кримінальний злочин захоплення повітряного судна під час польоту із застосуванням сили або під загрозою її застосування чи іншої форми залякування. Ця Конвенція розширила та чіткіше (порівняно з Гаазькою конвенцією 1970 р.) визначила перелік кримінальних діянь, що загрожують безпеці цивільної авіації. Згідно із ст. 1 Монреальської конвенції 1971 р. злочинами є:

а) акти насильства щодо осіб, які перебувають на борту повітряного судна під час польоту;

б) зруйнування або пошкодження повітряного судна;

в) розміщення на повітряному судні пристроїв або речовин, здатних його зруйнувати;

г) руйнування або пошкодження аеронавігаційного устаткування;

д) сповіщення заздалегідь неправдивих повідомлень, які створюють загрозу безпеці польоту повітряного судна [3]. Обидві конвенції визнають злочином і спроби здійснення відповідних діянь. За названими конвенціями договірна держава, на території якої опиняється передбачуваний злочинець, якщо вона не видає його, зобов'язана без будь-яких винятків і незалежно від того, чи злочин скоєно на її території, передати справу своїм компетентним органам з метою кримінального переслідування. Конвенції зобов'язують держави-учасниці включати злочини, пов'язані з незаконним заволодінням повітряного судна до будь-якого договору про екстрадицію, укладеного між договірними сторонами. Держави, не зв'язані між собою договорами про екстрадицію, можуть розглядати Конвенцію як правову основу для видачі злочинців. Передбачено також, що коли будь-який неправомірний акт, пов'язаний з незаконним заволодінням повітряного судна, здійснений або є близьким до здійснення, договірні держави вживають усіх належних заходів для відновлення контролю закону, командира над повітряним судном або збереження за ним контролю над цим судном, сприяють його пасажирам та екіпажу у продовженні їх маршруту настільки швидко, наскільки

це можливо [3]. VI 1972 Рада Безпеки ООН прийняла спеціальну резолюцію, в якій засудила "піратські акти в повітрі" й закликала всі держави розширити та активізувати спільні міжнародні зусилля у боротьбі з незаконним заволодінням повітряного судна. У резолюції від XI 1977 ГА ООН вказала на важливість спільних та індивідуальних заходів для запобігання н.з.п.с.

Література:

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III // ВВР, 2001, № 25-26;

2. Повітряний Кодекс України // Відомості Верховної Ради України.– від 19.05.2011 – № 25;

3. Конвенція про боротьбу з незакон, захопленням повітр. судів.– Конвенція про боротьбу з незакон, актами, спрямованими проти безпеки гражд. авіації. В кн.: Міжнар. повітр. право, кн. 1. М., 1980;

УДК 347.826 : 343(043.2)

Бондаренко Р.С.,

студент,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ,
Науковий керівник: Лихова С. Я., д.ю.н., доцент

ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ПОЛЬОТІВ І ІНШІ ТРАНСПОРТНІ ЗЛОЧИНИ (ПРОБЛЕМИ РОЗМЕЖУВАННЯ)

Порушення правил повітряних польотів (ст. 281 КК) передбачає вчинення дій, які заборонені такими правилами (наприклад, паління на борту повітряного судна, перевезення легкозаймистих речовин, самовільне відчинення дверей), або ж у невиконанні тих приписів, які особа могла і повинна була виконати (відмова від користування ременями безпеки тощо). Під правилами безпеки польотів повітряних суден слід розуміти нормативно-правові акти, які регламентують політ повітряних суден, а також вказівки командира та членів екіпажу повітряного судна, які випливають з них і є обов'язковими для осіб, що перебувають на ньому під час польоту. Такими актами є Закон України "Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації" від 20.02.2003 р. та Повітряний кодекс України.

Метою Державної програми авіаційної безпеки цивільної авіації